

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑
รอบการประเมินที่ ๒ / ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ - ๓๑ กันยายน ๒๕๖๖
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ชื่อ - นามสกุล นางสุภาภรณ์ ขุนทอง ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑
หัวข้อการพัฒนา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโครงการ
วิธีการพัฒนาอบรมผ่านระบบฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ TDGA e-learning
วันที่ พฤษภาคม-กันยายน ๒๕๖๖ สถานที่ http://lddetraining.ldd.go.th/
หน่วยงานที่จัดอบรม สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดินและกองการเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน
สรุปสาระสำคัญ

๑. การฝึกอบรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการตรวจสอบดินและการแปลผลวิเคราะห์ดินทางการเกษตร

๒. เนื้อหาของหลักสูตรของการฝึกอบรม มีดังนี้

การวิเคราะห์ดิน จัดเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของกรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ได้แก่ เกษตรกร นักวิชาการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยมีทั้งการบริการวิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ และการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม ข้อมูลรายงานผลวิเคราะห์ดินที่ผู้รับบริการได้รับนั้น จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้

สำหรับหลักสูตร การใช้ผลวิเคราะห์ดินเพื่องานพัฒนาที่ดินเบื้องต้นนี้ มีทั้งหมด ๔ บท ประกอบด้วย

- ๑) บทที่ ๑ ความสำคัญของการวิเคราะห์ดิน
- ๒) บทที่ ๒ การเก็บตัวอย่างดิน น้ำ พืช ปุ๋ยและสิ่งปรับปรุงดิน
- ๓) บทที่ ๓ แนะนำการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม การแปลผลและรายงานผลการวิเคราะห์ดิน
- ๔) บทที่ ๔ แนะนำช่องทางการบริการวิเคราะห์ดิน

บทที่ ๑ ความสำคัญของการวิเคราะห์ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน		
อดีต	ปัจจุบัน	อนาคต
ดินดี	ดินเสื่อมคุณภาพ	ดินเสื่อมคุณภาพมากขึ้น
-ความต้องการอาหารน้อย	-ความต้องการอาหารมาก	-ความต้องการอาหารมากขึ้น
-ค่าครองชีพต่ำ	-ค่าครองชีพสูง, พื้นที่การเกษตรน้อย	-ค่าครองชีพสูงขึ้น, พื้นที่การเกษตรมีจำกัด
-พื้นที่ทำการเกษตรมาก	-เทคโนโลยีทางการเกษตร	-เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

ดินคือวัสดุตามธรรมชาติที่ปกคลุมผิวโลกเกิดจากการผุพังสลายตัวของหินและแร่ผสมกับอินทรีย์วัตถุทำหน้าที่เป็นฐานสำหรับการเจริญเติบโตของพืช ดินประกอบด้วยแร่ธาตุ ๔๕ เปอร์เซ็นต์ อินทรีย์วัตถุ ๕ เปอร์เซ็นต์ ช่องว่าง (อากาศ) ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และของเหลว (น้ำ) ๒๕ เปอร์เซ็นต์

ดินมีความสำคัญดังนี้

๑. เป็นแหล่งผลิตปัจจัยพื้นฐาน : อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค
๒. เป็นตัวกลางให้รากพืชยึดเกาะ และให้ธาตุอาหารแก่พืชเพื่อการเจริญเติบโต
๓. เป็นแหล่งผลิตและดูดซับแก๊สต่างๆ
๔. เป็นที่อยู่อาศัยของพืชสัตว์และจุลินทรีย์
๕. เป็นเสมือนเครื่องกรองที่มีชีวิต
๖. เป็นแหล่งกักเก็บน้ำและความร้อน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของพืช

๑. แสงสว่าง -ช่วยในการสร้างอาหารและสังเคราะห์แสง
๒. อุณหภูมิ -ความร้อนและความเย็น มีผลต่อการงอกของเมล็ดพืช
๓. อากาศ -พืชต้องการอากาศเพื่อสร้างอาหารและหายใจ
๔. โรคและแมลงศัตรูพืช -เป็นสิ่งที่พืชไม่ต้องการ
๕. ดิน -เป็นสิ่งที่ยึดน้ำ อากาศ และธาตุอาหารพืชทั้ง ๑๓ ชนิด

ลักษณะดินที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของพืช

ดินมีลักษณะร่วนซุย ไม่แน่นทึบ มีธาตุอาหารต่างๆอย่างพอเพียง มีน้ำเพียงพอและดูดซับน้ำได้ มีอากาศพอเพียง และสามารถต้านทานหรือชะลอการเปลี่ยนแปลงสมบัติของดิน เช่น pH, EC

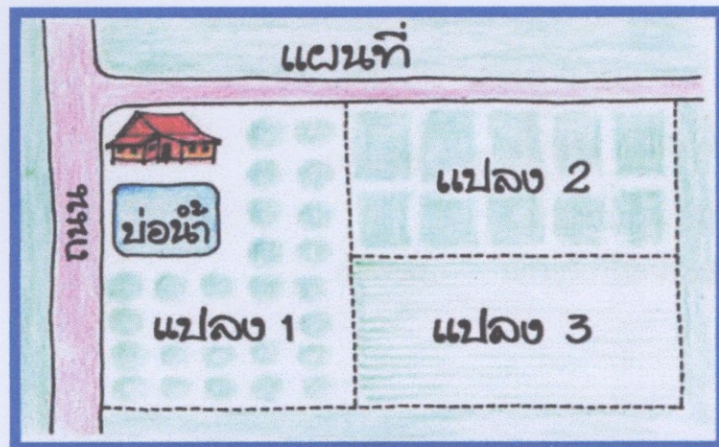
วิธีตรวจสอบสุขภาพดินที่ดี

๑. ดูจากอาการผิดปกติของพืช เช่น ลำต้นแคระแกรน ใบร่วงเร็ว
  ๒. ทำการทดลองด้วยตนเอง ทดสอบโดยการปลูกพืชทดลอง เปรียบเทียบการใส่และไม่ใส่ปุ๋ย สังเกตการเจริญเติบโตของพืช การตอบสนองของพืช
  ๓. การวิเคราะห์พืช เก็บตัวอย่างพืช วิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อดูการใช้ธาตุอาหารของพืช
  ๔. การวิเคราะห์ดิน
- การวิเคราะห์ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานะธาตุอาหารพืชในดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อสำรวจและจำแนกดิน และเป็นพื้นฐานหรือแนวทางการใช้ปุ๋ย การปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช

เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาของดินในแปลงปลูกพืช พร้อมกับ คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เช่น การใช้ปุ๋ย การใช้วัสดุคลุม ปรับปรุงดินกรดหรือดินเปรี้ยวจัด รวมทั้งการใช้วัสดุหรือ สารปรับปรุงดินอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถปลูกพืชแล้วได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น

ขั้นตอนการวิเคราะห์ดิน

- ๑) การเก็บตัวอย่างดิน
- เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากตัวอย่างดินที่เก็บจะต้องเป็นตัวแทนที่ดีของพื้นที่ทั้งหมด จึงควรแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อยที่มีขอบเขตชัดเจน โดยภายในแปลงย่อยเดียวกันควรมีความแตกต่างกันน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

รูปที่ ๑ แบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อย

๒) การวิเคราะห์ดิน

๒.๑ วิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการ เป็นการวิเคราะห์ดินด้วยวิธีมาตรฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและความแม่นยำมากที่สุด

๒.๒ วิเคราะห์ดินโดยใช้ชุดตรวจสอบภาคสนาม (Test Kit) เป็นวิธีที่สะดวก รวดเร็ว สามารถทราบผลวิเคราะห์ได้ทันที เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ดินได้ด้วยตนเอง ผลวิเคราะห์ที่ได้เป็นค่าโดยประมาณเท่านั้น

๓) การแปลผลวิเคราะห์ดิน

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานในแต่ละรายการวิเคราะห์แล้วแปลข้อมูลว่าอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง หรือสูง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าพอเพียงหรือขาดแคลน

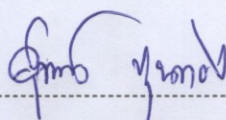
๔) การให้คำแนะนำตามผลวิเคราะห์ดิน

การให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยกับพืชแต่ละชนิด จะต้องอาศัย ทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ความชำนาญของผู้ให้คำแนะนำเป็นอย่างมาก จึงจะมีความถูกต้องและความแม่นยำสูง และส่งผลให้คำแนะนำในการจัดการดิน/ปรับปรุงดินให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน สามารถลดต้นทุนการผลิตได้

การนำข้อมูลผลวิเคราะห์ดินไปใช้ประโยชน์

ผลวิเคราะห์ดินเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงกำลังการผลิตของดินที่มีผลต่อการตัดสินใจในการวางแผนการเพาะปลูก การเลือกชนิดและพันธุ์พืช อัตราและชนิดของปุ๋ยเคมี ตลอดจนการจัดการดินด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเหมาะสมกับศักยภาพของดินอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

(ลงนาม).....

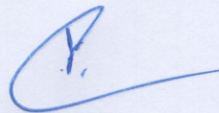

(นางสุภาภรณ์ ขุนทอง)

ตำแหน่ง.....

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

(ลงนาม).....

(นายจำเริญ นาคคง)

ตำแหน่ง.....

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี

กรมพัฒนาที่ดิน

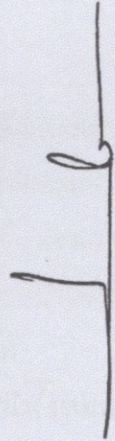
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสุภาภรณ์ ขุนทอง

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "การใช้ผลวิเคราะห์ดินเพื่องานพัฒนาที่ดิน"

รุ่นที่ 2/2566 : พฤษภาคม 2566 - กันยายน 2566

(นายปราโมทย์ ยาใจ)

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน